

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un monestir olímpic.....	6
LLUÍS SERRA I LLANSANA	
Ús i abús de la Bíblia a la terra de la Bíblia.....	7
JOAN FEBRER I ROTGER	
Un sant al carrer de casa.....	8
BLAI BLANQUER	
Les marques del Crist en el cos.....	9
ÒSCAR BERNAUS	
Una amistat per sempre.....	12
DANIEL PALAU	
Lorenzo Milani, prevere de l'absolut (II).....	15
JOSEP BOFARULL	
<i>Homilia en la festa de Sant Benet</i>	18
+ MANUEL NIN	
<i>La pastoral dels pobres. Genoveva&Adrià</i>	22
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

**ARMAND PUIG I
TÀRRECH**
*president de l'AVEPRO
(Santa Seu)*

Aquest Pòrtic, el primer del curs 2024-2025, es publica, com és habitual, entre les dues festes marianes més antigues i significatives del calendari litúrgic: la Mare de Déu d'agost i la Mare de Déu de setembre, entre l'Assumpció i la Nativitat de Maria. L'estiu és marià. Però ho és sobretot Catalunya, que, com a terra de Maria, ha estat conreada pels monjos negres benedictins – els de Ripoll i Montserrat – i pels monjos blancs cistercencs – els de Poblet i les monges de Vallbona –, tots ells monestirs sota el patronatge de la Mare de Déu. I s'hi podrien afegir, entre molts altres exemples, els canonges regulars agustinians (les comunitats canòniques catedralícies de Tarragona i Tortosa, o bé la canònica d'Organyà, entre moltes d'altres), els canonges premonstratencs de Bellpuig de les Avellanes i una multitud de catedrals i esglésies i noms de poble dedicats a Santa Maria. Tots han sembrat el nom de la Mare de Jesucrist arreu de les terres de llengua catalana, on han florit igualment tres misteris assumpcionistes: el més antic, el de Tarragona (o Misteri de la Selva, manuscrit del 1380), la primera obra de teatre conservada en llengua catalana, i els misteris de València (incomplet) i d'Elx, patrimoni de la humanitat, ambdós del segle XV.

S'escau, doncs, de parlar de Maria a la llum del Nou Testament i de la tradició de l'Església, i fer-ho des de la seva condició de deixeble i des de la seva singularitat de tota santa. Ho proclama Astarot, un dels diables del Misteri de la Selva: “com dic-te jo per veritat / aqueixa ha gran santedat “ (vv. 192-193), després que el cap infernal, Llucifer, li demani que li faci passar la tristesa que el consumeix i s'apoderi de Maria i del seu cos sant. La santedat de Maria, ja expressada en el Magníficat com la dona en qui el Totpoderós “obra meravelles” (Lluc 1,49), és un do que li arriba del Déu que la salva i l'enalteix. En Maria, el do de Déu arriba a un punt immens de grandesa, que converteix la petitesa d'aquella noia de Natzaret en la glòria d'una Mare universal.

Tanmateix, el camí escollit per Déu passa, com en el cas de Jesús, per un designi misteriós, no previsible humanament, que porta Maria a un discipulatge únic, singular. Un discipulatge caracteritzat per una presència intensa, sobretot al començament i al final de la vida de Jesús, quan Maria infantia l'enviat de Déu i quan el recull, a la creu, com a Salvador del món. Entremig Maria resta com a oient de la Paraula de Déu i del seu Fill, el qual és precisament Paraula encarnada en el seu si virginal. Ella, que escolta la

Paraula, escolta el fruit sant que l'Esperit ha suscitat en les seves entranyes. Com les mares d'aquesta terra que, quan estan en un estat avançat de gestació, es posen la mà damunt el ventre i acaronen i dialoguen amb el fill que ha de néixer, també Maria ha identificat el do de Déu que portava en el seu si i li ha parlat escoltant la seva presència dins d'ella. Isabel, la seva parenta, ho dirà ben alt: "Allò que el Senyor t'ha anunciat es complirà" (Lluc 1,45).

En Maria tot és molt interior, pertany a un nivell en el qual es fusionen el cos i el cor. En la pregària que Maria adreça a Jesús demanant-li que la dugui al seu Regne celestial, es deixa sentir aquesta fusió de la maternitat de Maria i de l'obra salvadora de Jesús: "Mon Fill, qui lo món reemist (vas redimir) / e del meu ventre carn prengüist (vas prendre)" (vv. 66-67), canta Maria en el Misteri de la Selva. Maria ha experimentat dins el seu cos la força de l'acció de Déu, tant en relació a ella mateixa, que concep per pura gràcia, com en relació a la plenitud salvadora que sorgirà de la seva carn maternal: la redempció de la nissaga humana.

L'escena de l'anunciació (Lluc 1,26-38) és cabdal en la història de Maria. Maria accepta de custodiar el Verb de Déu, el Logos que es fa carn en el sentit primer del terme, és a dir, en la feblesa d'una vida menuda que tot just comença. I la custòdia a la qual Maria es compromet passa per la seva mateixa vida biològica: no hi ha fill sense mare. Maria té entre catorze i setze anys quan és visitada per Déu, i viu a Natzaret, un poble de la Galilea, que no sobrepassa els cinc-cents habitants. Si escoltem la veu angèlica de Gabriel que parla en el relat de l'anunciació i estem atents a les breus intervencions de Maria, podrem testimoniar allò que ha succeït en la vida i en el cor de la dona jove – joveníssima – que Déu ha escollit. L'edat sempre és relativa. L'evangelista Lluc, l'artista de la ploma, ens ho posa a l'abast en un relat cisellat pel traç de l'Esperit.

En tot esdeveniment hi ha un què i un com. El què és la concepció de Jesús, Fill de Déu i Messies. El com és la vinguda de l'Esperit sobre Maria, i el naixement del Sant de Déu. Tot plegat és un acte de nova creació, volgut per Déu mateix, en qui Maria "ha trobat gràcia" (Lluc 1,30). La frase recorda les paraules de la veu celestial al Jordà i al Tabor, referides a Jesús: "en tu m'he complagut" (Mc 1,11; 9,7). L'amor de Déu davalla sobre qui vol i quan vol. Cal tan sols fer-li pas, obrir-li camí, amb la docilitat i la promptitud. La resta és fruit del mateix do, del disseny amagat en el silenci dels segles i que ara es desclou en un moment privilegiat de la història.

Maria, davant el què – ser mare del Fill de Déu – pregunta pel com, atès que és verge, i està compromesa en matrimoni amb Josep, si bé no hi ha tingut relacions conjugals. La pregunta de Maria no posa en dubte l'acció de Déu, sinó com aquesta es durà a terme. En altres paraules, pot ser mare una dona verge? Pot passar el Logos a través de la carn d'un ésser humà com Maria? La resposta divina és doblement afirmativa: l'Esperit de Déu vindrà i farà possible en Maria allò incomprendible, i que tan sols és comprensible des de la meravella d'una nova creació, la que correspon a l'entrada del Fill de Déu en la història humana. La segona resposta remet a la capacitat inexhaurible de Déu, per a qui "no hi ha

res impossible” (Lluc 1,37). El Creador s’ha autolimitat en les entranyes d’una dona, que és verge i serà mare pel poder de Déu. “El Totpoderós obra en mi meravelles”, canta l’antífona litúrgica del Magníficat (Lluc 1,49). O com es canta, de Maria, en el Misteri de la Selva: “resplendent, clara e neta / de virginitat espill” (vv. 245-246).

El què i el com, les preguntes de tot creient al Déu que es revela, culminen amb una declaració paradigmàtica, que fa de Maria model d’escollida i exemple de deixeble: “Soc la serventa del Senyor: que es compleixi en mi la teva paraula” (Lluc 1,38). Maria es presenta a la humanitat des de la petitesa de la seva condició de serventa, des d’una humilitat real, que recorda les paraules del Salm: “Fes veure al teu servent la llum de la teva mirada / salva’m per l’amor que em tens” (31,17). En aquella visita interior ocorreguda a Natzaret, en aquell missatge angèlic suscitat en el cor de Maria, es produeix un esclat de llum que fa de Maria abans que res una serventa, una dona filla d’obediència i de la gratuïtat.

En el moment de la mort, Maria s’adreça així a Jesús en el Misteri de la Selva: “A tu, Senyor, vull obeir / e la tua voluntat complir” (vv. 337-338). Maria escolta la Paraula i compleix la voluntat de Déu de manera incondicional i incondicionada. D’ella dirà Elisabet: “Feliç tu que has cregut” (Lluc 1,45). I Gaudí dedicarà el portal de la fe de la façana del Naixement a la Mare de Déu: el seu cor de creient, obert per la passió del seu Fill i matern pel seu naixement a Betlem, es representa damunt la porta d’entrada d’aquest portal. Maria, amb la seva torre a la Sagrada Família, resta, com a Mare del Messies, l’estrella que il·lumina la ciutat de Barcelona i tota la terra catalana.

Quan el Misteri de la Selva arriba al seu final, Santa Maria, coronada i radiant, ja pujada al cel, a la dreta del seu Fill, canta, tot adreçant-se al poble reunit: “Pecadors, estats (estigveu) amb bon cor / com jo soc ací amb honor / e prec lo meu Fill gloriós / que ell vos sia piadós. / Si algú de vós (vosaltres) ha errat / ja no sia (estigui) desesperat. / Mon Fill son Payre pregarà / e ell los meus precos oirà” (l. 598-605).

Amén.

Un sol cor i una sola ànima

Un monestir olímpic

LLUÍS SERRA LLANSANA

germà marista

Prenen l'arc recorbat, asseguruen la sageta, tensen l'arc, ancoren, apunten mantenint la tensió i llancen la fletxa. Una i altra vegada. La diana es troba a 70 metres de distància. La puntuació es realitza en cercles concèntrics. Si la fletxa es clava al centre s'obtenen deu punts, que és el màxim. Aquesta prova olímpica combina atenció extrema, concentració mental, tremp físic i alhora relaxació. Elia Canales i Pablo Acha, representants espanyols, en individuals i també en equip, en els recents Jocs Olímpics celebrats a París, van seguir una preparació especial a partir de la iniciativa d'Elías Cuesta, seleccionador, en un monestir que *La Vanguardia* a la seva secció *Pel forat del pany* va qualificar d'olímpic i que va situar a Lleida. Tots dos havien obtingut medalles en campionats d'àmbit europeu, però els adversaris asiàtics, especialment sud-coreans, tenen un nivell excel·lent i són difícils de batre.

Convé ampliar la informació d'aquest monestir de Lleida. Es tracta del Monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes, al terreny municipal d'Os de Balaguer. Fundat pels premonstratesos l'any 1166. Entre els abats rellevants que va tenir cal destacar Jaume Caresmar. La seva vinculació amb els Comtes d' Urgell va ser notòria, convertint-se en el seu mausoleu. Després de la desamortització de Mendizábal, va estar descuidat fins a l'any 1910, que el van adquirir els Germans Maristes per convertir-lo en la seva casa de formació. En una magnífica tasca de restauració que han dut a terme amb els seus propis recursos, han compaginat tradició amb modernitat. Avui és l'epicentre cultural, històric i espiritual de les comarques veïnes. Una excel·lent relació amb el museu *The Cloisters* de Nova York està permetent clonar els sepulcres dels Comtes d'Urgell, amb el suport de la Diputació de Lleida. Des del 2010, se celebren anualment unes Jornades d'Història de la mà de l'Associació d'Amics del Monestir de les Avellanes i de la Universitat de Lleida a través del Grup de Recerca Consolidat en Estudis Medievals «Espai, Poder i Cultura». També és la seu de l'Arxiu Gavin. El projecte actual dels Germans Maristes l'ha convertit en un Monestir de Portes Obertes per donar hospitalitat a les persones que busquen el silenci, la pau, la pregària, l'assossec, l'espiritualitat, la natura, el treball personal, la formació, l'autoconeixement i una comunitat d'acollida.

Com va escriure Susanna Tamaro en la seva obra *On et porti el cor*: «La vida no és una carrera, sinó un tir al blanc, el que importa no és l'estalvi de temps, sinó la capacitat de trobar una diana.» Elia Canales i Pablo Acha, en el seu retir a les Avellanes, van millorar

les seves prestacions, malgrat no obtenir una medalla, però sobretot es van acostar com mai ho havien fet a la diana de la seva pròpia vida. No es tracta d'una competició que es realitza cada quatre anys, sinó d'un creixement personal que es duu a terme dia a dia. El seleccionador, amb la seva proposta, anava més enllà de París 2024.

Al servei de l'Evangelí

Ús i abús de la Bíblia a la terra de la Bíblia

JOAN FEBRER ROTGER

prevere del bisbat de Menorca

Palestina, la terra de la Bíblia, ha estat des de temps immemorials motiu de discòrdia: per a la Bíblia hebrea (AT) és la terra promesa per Déu a Israel, el seu poble elegit. Per als grans imperis antics i moderns (Egipte, Assíria, Babilònia, Pèrsia, Grècia, Roma i ara, Estats Units i l'Iran) la terra ambicionada com a pont estratègic entre orient i occident. Per als jueus sionistes, és la terra recuperada després de persecucions seculares fins a l'intent genocida del règim nazi; i per als àrabs palestins, la terra usurpada per a un projecte colonitzador que va reduint progressivament el seu espai vital.

Esaú i Jacob, tots dos fills bessons dels patriarques Isaac i Rebeca, són en l'imaginari hebreu de l'Antic Testament, els pares de dos pobles – Israel i Edom- que ja es van desavenir pels drets de primogenitura usurpats per Jacob-Israel al seu germà Esaú-Edom a canvi d'un plat de lleties. Es van enemistar, però Jacob es va voler reconciliar amb el seu germà i, segons el relat del Gènesi, ho aconseguí. L'actual patriarca llatí de Jerusalem explica que Jacob-Israel, de coix de coix, sortí a camí del seu germà-enemic Esaú el qual «corregué a rebre'l, se li llançà al coll, l'abraçà i el besà. Tots dos ploraven». Al cap d'un breu diàleg, Jacob-Israel digué al seu germà Esaú: «tornar a veure el teu rostre ha estat com veure el rostre de Déu» (Gn 33, 10). La solució del conflicte, conclou el patriarca catòlic de Jerusalem, passa «per tornar a posar l'home al centre, tornar al rostre de l'altre, a la centralitat de la persona humana i a la seva inigualable dignitat».

Els colons d'Israel, amb el suport del govern extremista de Netanyahu, es van menjant mos a mos la poca terra que els queda als palestins; tot i llegir la mateixa Bíblia, n'extreuen altres passatges que avalin la seva política invasora. Per a ells, Israel segueix essent el poble elegit al qual Déu ha donat l'antiga Canaan (Palestina). La seva política

segueix el decret Josuè una volta conquerida la ciutat qualment «tot allò que tenia vida a Jericó fou consagrat a l'extermini: homes i dones, joves i vells, vaques ovelles i ases» (Jos 6, 21). No és açò el que està passant a Gaza? Aquests polítics lectors de la Bíblia no s'inspiren en els textos de la diàspora hebrea sobre la possibilitat fins i tot de triomfar fins i tot en règims polítics no jueus (Josep a Egipte, Daniel a Babilònia, Ester a Pèrsia), ni fan cas dels profetes que com Amós denunciaven les atrocitats comeses pels regnes del pròxim Orient incloent-hi Israel i Judà, o com Miquees que, adreçant-se als governants d'Israel els retreu que «engrandeixen Sió a còpia de sang i Jerusalem al preu d'injustícies» (Miq 3, 10).

L'israelita Amós Oz (recentment finat), fundador del moviment israelià «Pau ara», escriptor, reproduïx en un llibre de 1983 («Voces de Israel»), un diàleg tingut amb alguns palestins de la ciutat cisjordana de Ramallah: a la pregunta sobre «què volien els jueus abans de la guerra del 1948?», el jove àrab Naïf respon: «ells deien que un bocinet de terra i res més». Ara és l'enrevés: l'àrab et dirà que només vol un bocinet de terra, res més. I els israelites diuen: «jo tenc el poder, tot per a mi, jo ho tenc tot... per què hauria de donar un bocinet als àrabs?». I Naïf conclou: «només un bocinet, i que el deixin en pau amb el seu trosset. Així l'àrab seria també un home lliure». De llavors ençà a què queda reduït aquest bocinet de terra? Què en quedarà de Gaza quan callin les bombes i els Estats Units deixin de subministrar armament assassí i sense l'excusa del suport iranià a Hamàs?

Es reconciliaran Jacob i Esaú? Només quan es mirin a la cara i es reconeguin mútuament el rostre de Déu. O en llenguatge secular, es vegin iguals en dignitat i en drets, cridats a conviure com a germans. Una cosa és inspirar-se en la Paraula de Déu que vol la justícia i la pau, i una altra emprar la Bíblia com un llibre de receptes polítiques segons convengui. L'horitzó d'una terra promesa abraça tots els pobles de la humanitat sense parts i quarts per a cap poble privilegiat. Si hi creim, i també hi creuen els grossos, hi ha esperança.

Deixebles de l'Evangeli

Un sant al carrer de casa

BLAI BLANQUER

prevere del bisbat de Terrassa

Quan vaig llegir que la Santa Seu declarava oficialment que Mn. Gaietà Clausellas és un màrtir de la fe, vaig exclamar espontàniament: Ja és hora! Sense parar esment en la cúria romana, em van assaltar els records dels meus primers anys al carrer de l'Estrella de Sabadell.

En aquell carrer de pols a l'estiu i fang a l'hivern, entre els veïns hi havia de tot: Uns eren molt de Missa, i altres no eren batejats perquè els havien pujat així i no volien ser caragirats. Uns tenien coloms i altres un gat negre que li deien Mussolini. No sempre era una bassa d'oli. L'*Obrera* era un societat llavors molt activa i a vegades crispada. Quan anaven mal dades, des de l'eixida se sentia tot i el pare se'n duia les criatures del carrer de l'Estrella al carrer de la Lluna (exactament així, sense ironia) a casa d'uns amics fins que passava la tempesta. Però com que els uns coneixien vida i miracles dels altres, per damunt de tot els veïns sempre s'ajudaven.

Jo era prou petit per no saber res del què passava al carrer perquè no ho podia entendre i a més perquè en aquell temps segons quines coses es comentaven en veu baixa. (Més tard vaig saber que ho feien perquè hi havia roba estesa i sobretot perquè hi havia molta por) Inevitablement, amb els anys aquelles primeres experiències s'esvaeixen gairebé del tot.

Però - ves per on! - m'ha quedat a la memòria que el veïnat multicolor del carrer de l'Estrella comentava - amb cara de prunes agres - que no sé quina cosa li havien fet a un senyor que tothom coneixia i del que tots deien de forma breu i castissa que era un sant home. Tal com afirma el proverbi clàssic: la veu del poble és la veu de Déu.

Les marques del Crist en el cos

ÒSCAR BERNAUS

prevere caputxí

La corporalitat és essencial al missatge cristià per tal com ha estat assumida pel *Logos* fet carn, Jesucrist, el Senyor. Amb la corporalitat s'hi enclou tota la nostra contingència, que esdevé lloc salvífic privilegiat, en què l'etern de l'amor de Déu revela la seva plenitud en la persona del Crist. La corporalitat deixa de ser, als ulls de la fe, el lloc de la sospita, el lloc de la tenebra, el lloc de la separació, el lloc de la dissimilitud, el límit imposat, la presó d'on cal escapar, el lloc d'una mort anunciada, el sepulcre que cal emblanquinar... La corporalitat, la nostra forma de ser i d'estar en el món, queda santificada per l'Esperit Sant que Jesús ressuscitat alena sobre nostre tot gravant-hi l'encuny amb què som marcats el dia del nostre baptisme renovat tota vegada que celebrem l'eucaristia, com qualsevol altre sacrament, que sempre comença amb el signe de la creu. La nostra és una corporalitat signada, segellada. I el nostre viure, s'hi correspon?

En l'escaiença del 1700 aniversari del gran Concili sobre el misteri de Déu que pren carn, que s'encarna, val també la pena de recordar l'escaiença d'un fet significatiu amb què Déu beneí la corporalitat d'un enamorat seu, que se sabia segellat i empès per l'Esperit: el pobrissó d'Assís. Fou l'any 1224 durant un retir llarg entre la festa de l'Exaltació de la Santa Creu i la de sant Miquel, a La Verna, muntanya feréstega colpejada per la fúria embravida de la natura, que sant Francesc rebé la visita del serafí amb la imatge del Senyor Jesús clavat a la creu, cobert per les seves ales. Els biògrafs ens diuen que Francesc experimentà una dolçor inefable per la visió seràfica ensems que un dolor compassiu pel Crist clavat a la creu. Què passà exactament i com, no ho sabem, però sí que sabem que aquell home de Déu, que havia pujat a la muntanya enfonsat en un pou de tristesa i amargor, en tornà lluminós i proclamant les *Lloances al Déu Altíssim* que conservem autògrafes. D'això en fa, doncs, 800 anys i valdria molt la pena de recuperar aquesta commemoració, de tenir-la ben present en aquesta escaiença nicena, perquè amb sant Francesc és ben bonic de fer plegats el camí de la vivència de la fe.

Què pot significar per a nosaltres, cristians del segle XXI, que el Senyor imprimís les seves marques sobre el cos del més petitó d'entre els petits? Els ulls analítics i exageradament tocats per la ciència psicològica podrien veure-hi un signe de l'amor de Déu? Fa uns mesos, un germà nostre caputxí, fra Eduard Rey, en parlar de

l'estigmatització de sant Francesc, en el marc de les Jornades Franciscanes celebrades a l'Ateneu Universitari sant Pacià, recordava una anècdota ben bonica viscuda amb un grup de joves del convent de Sarrià. Els xiquets havien de cercar per l'església conventual les imatges de sant Antoni de Pàdua i les de sant Francesc. El primer, els digueren, porta el nen Jesús en braços, el segon, les llagues de Jesús crucificat. Un dels nois preguntà com era que sant Francesc portava les llagues de Jesús i si feien mal. Els catequistes li digueren que sí, que feien mal, i que havia estat un miracle que Déu havia obrat. La pregunta del xiquet, tota innocent, fou realment bona: "Un miracle, fa mal?"

El patir, el sofriment, el dolor, que hom cerca, a tota costa, de suprimir perquè és la negació radical de la felicitat és per al cristià el lloc suprem on Déu manifesta la seva obra salvadora, on fa palès com de descarnat és l'amor pels seus amics (i com ens recorda sant Francesc "Jesús no dubtà a anomenar amic aquell qui el traïa), tant que la seva crucifixió és allò únic de què podem gloriar-nos. Els *treballs* que va patir el Senyor van obrir les fonts de la salvació allà on el *treball* havia esdevingut signe de maledicció pel pecat original, si se'm permet (basti recordar el sentit negatiu de la paraula labor en llatí). És el *Corpus* ressuscitat del Senyor el que ens salva, incorporant-nos, fent-nos corpus seu, que ens abraça. La resurrecció del Senyor t'abraça amb les mans perforades i et diu com a l'apòstol Tomàs: "mira". Tota *theoria*, tota *contemplatio*, és, a partir d'aquí, per al cristià un mirar el món, i mirar-se un mateix, a través de les mans perforades del Senyor.

Per a sant Francesc, "home fet oració vivent", tots els assoliments a què el cristià ha d'aspirar han d'anar a parar al mateix lloc: posseir l'Esperit Sant i la seva santa operació. Per això el cristià no pot desentendre's de l'altre, ni entendre's sense l'Església, en tota la seva corporalitat fundada sobre la del Senyor, que funda sacramentalment el nostre viure. Per això la nostra pot ben entendre's com una vida estigmatitzada, marcada en el nostre cos per "l'Esperit del Senyor i la seva santa operació." És així com hem de viure en el món i com hem de celebrar el nostre viure en el món, el nostre ser-hi, deixant que el segell rebut per la consagració baptismal, coronada amb la confirmació, es visibilitzi en una donació plena al Cos de Crist, al seu poble. És aquesta marca corporal la que ens identificarà ara en el món com a servidors i la que ens hauria de diferenciar de la marca de la bèstia, per emprar les imatges joàniques del llibre de l'Apocalipsi, que tenen el ressò del capítol novè d'Ezequiel: aquella *Tau* amb què sant Francesc tant de gust trobava de signar els seus escrits.

L'Església del Senyor Jesús, refulgent de la glòria perenne del cel, en la comunió dels sants, camina pel món amb el seu Cos ferit, marcat amb el segell de la donació del seu Salvador i Cap, anunciant aquell Sol que travessa el món des de llevant fins a ponent. Tots plegats notem, sovint afeixugats, el pes d'aquestes marques, el pes de la gravetat que la gràcia tothora eleva, de manera que gustem i pregustem alhora la dolçor de la glòria i l'amargor de la creu en aquest món.

La nostra vida només la podem entendre, en fi, en l'eucaristia i des de l'eucaristia, allà on el Cos es trenca, s'esbocina i es reparteix, per vivificar, des d'un dolor amarat d'amor, la

vida d'un món llangent, crucificat. Ser-ne testimoni i poder servir-lo, plorant amb els qui ploren, rient amb els qui riuen, acompanyant-nos els uns els altres en una mateixa esperança és un privilegi immerescut pel qual hem de donar gràcies, malgrat els nostres "malgrats", cada dia, fins a l'últim alè.

Variacions sobre l'amistat

Una amistat per sempre

DANIEL PALAU

*prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)*

Les persones som un conglomerat històric de moltes realitats precedents, podem dir que som una «història d'històries»¹. Cada amistat que ens envolta i ens acompanya al llarg del temps que se'ns ha donat té qualitats i deficiències. La perfecció a la que ens convida l'evangeli (Mt 5,48) no té res a veure amb quelcom exacte matemàticament parlant. Caldrà, en una segona instància, analitzar quina és la perfecció matemàtica i si aquesta es dona. En l'àmbit de les relacions humanes les exactituds, si és que la perfecció té a veure amb l'exactitud, tenen marges molt amplis. Una de les qualitats que tendeixen a la perfecció en l'àmbit de l'amistat, i que apreciem notablement, és la disponibilitat d'una amistat, (cf. Lc 6,31).

Vet aquí que en situacions d'emergència, que són freqüents en la vida presbiteral, ens fa bé de tenir un amic a prop, i de tenir-lo disposat i disponible. No només pensem en una probabilitat. Albirem, imaginem, en una possibilitat real, és a dir, en l'acció d'un amic que va més enllà de la lògica matemàtica, per seguir amb la metàfora d'abans. Hi ha coses que afecten la probabilitat, hi ha d'altres que tenen a veure amb la possibilitat. Segons els models de vida actuals estem més preparats per a rebre i viure les probabilitats i no tant

per les possibilitats. El món de la probabilitat pertany al món dels càlculs, de les estadístiques. El món de les possibilitats resta molt més proper a l'experiència de l'amistat que és sempre un àmbit ple de variables incalculables. Ens referim a un escenari on té molt a veure la voluntat d'estimar, d'acompanyar, de recolzar, d'imaginar, de riure, de plorar... Avui ens manca la imaginació del que és possible, com per exemple: una amistat per sempre.

Repetim, perquè no és pas fàcil de digerir, l'amistat va més enllà del que és probable, i s'apropa a la frontera de la gratuïtat, de la sorpresa, de la disponibilitat. Això és el que trobem en un amic, immediatesa. No és una qualitat massa freqüent en els nostres contextos administratius, molt burocratitzats, anquilosats per controls, filtres, qüestionaris i comprovacions, meticuloses fins un cert punt. Al costat d'aquesta relació directa, és a dir, no mediada, afegiríem algunes altres, com per exemple la qualitat de la transparència, que és sempre una qualitat desitjada en el nostre temps present. En fi, tornant a l'alegria de trobar immediatesa en les nostres relacions, apareix com a necessari entendre que l'altre, amic i estrany al mateix temps, és una prioritat, no una entre tantes, sinó una prioritat significativa. L'altre, estrany i amic, el desconegut, el foraster, l'estranger, el passavolant... és algú veritablement important que reclama tota l'atenció i dignificació possible.²

Si a foc lent es cuinen els grans plats, també pas a pas es fan els grans recorreguts, i a poc a poc es van forjant les grans relacions que van més enllà del probable. El prevere està cridat a ser algú que manté en viu aquest gran projecte de l'amistat que Jesús ens ha proposat de viure. Els evangelis ens ofereixen aquelles dolces pinzellades en les que ens recorda que hem de ser responsables de les nostres accions i de la cura del nostre entorn.³ No podem desatendre els qui més necessitat tenen d'una senzilla amistat.

Déu se'ns presentà com un infant embolcallat immediatament pels seus pares. Acceptar la grandesa de l'amistat de Déu en la feblesa d'Algú necessitat com és el petit infant de Betlem, ens porta a poder afirmar que efectivament els pobres són «vicaris de Crist».⁴ Acceptar Déu a través del factor de l'amistat no és, segurament, un fet immediat perquè no entra dins dels càlculs, dominats sempre per la probabilitat i el desig de control. No aigualim la divinitat de Jesús fent referència a la seva amistat per nosaltres.

En la mateixa lògica de Déu, que no és ni molt menys matemàtica, ens veiem assaltats per camins insospitats que ens desborden en tot moment. Potser podem dir que Déu es complau precisament a que siguem protagonistes d'una nova manera d'entendre'ns: que siguem amics i amigues per sempre, i per tant plenament endinsats en el camí de les possibilitats i confiats a esdevenir referents d'una bona amistat. Vet aquí, ras i curt, som cridats a fer possible en tot moment, l'amistat sorprenent de Déu.

Cuidar amb immediatesa aquesta relació amb Déu ens condueix a tenir cura de la humanitat ferida per la soledat i de la creació tancada en els cicles viciats de l'abús. Humanitat i creació són dos escenaris freqüents que no podem perdre de vista, que no

s'oposen, que no entren en rivalitats ni contradiccions. Tenir cura de la creació, obra de Déu, i de la seva humanitat, fills i filles de Déu, és el camí per mostrar l'amistat que Déu té per nosaltres. Al desig de la immediatesa d'aquesta experiència, hi sumem la capacitat de ser transparents i de coure amb paciència la bona amistat.

Jesús actua així, immediatament, transparentment i pacientment. Jesús ens ensenya què vol dir engrandir l'amistat. No volem, doncs, tenir pressa en aquesta vida, sinó viure-la amb intensitat. És possible. Per a Ell no hi ha res impossible (Lc 1,37; però també Mt 17,20!). Déu ens ofereix la seva amistat per sempre.

¹ Cf. PONTIFICIA COMISSIÓ BÍBLICA, *Què és l'home?* (salm 8,5). *Un itinerari d'antropologia bíblica*, Barcelona: AUSP-FTC 2023.

² Cf. DICASTERI PER LA DOCTRINA DE LA FE, declaració, *Dignitas infinita sobre la dignitat humana*, 8-04-2024.

³ FRANCESC, *Laudato si'*, 24-05-2015.

⁴ J. I. GONZÁLEZ FAUS, *Vicarios de Cristo los pobres en la teología y en la espiritualidad cristiana*, Madrid: Trotta 1991.

Rentar els peus

Lorenzo Milani prevere de l'absolut (i II)

JOSEP BOFARULL*prevere de l'arquebisbat de Tarragona*

Aquest text continua el que es va publicar a EL BON PASTOR número 168, amb el títol “LORENZO MILANI, VA APRENDRE A SER, EDUCANT (1)”

Ser sacerdot de l'Absolut

La part central discurs commemoratiu del Papa Francesc davant la tomba de Milani a Barbiana 20 de juny de 2017), va ser dedicada als preveres. Cito un fragment: “Vull recordar a tots que la dimensió sacerdotal de don Lorenzo Milani és l'arrel de tot el que va fer. Tot neix de seu ser sacerdot. Però, alhora, el seu ser sacerdot té una arrel més pregona: la seva fe. Una fe totalitzadora, que li porta a un donar-se completament al Senyor i en ell, jove convers, troba la forma plena i completa en el ministeri sacerdotal. Són conegudes les paraules del seu guia espiritual, don Raffaele Bensi: ‘Per a salvar la seva ànima, va venir a mi. Des d'aquell dia d'agost fins a la tardor (1943, només tenia 20 anys!), s'afartà literalment de l'Evangelí i de Crist. Aquest jove partí immediatament vers l'absolut, sense fi. Volia salvar-se i salvar, costi el que costi. Transparent i dur, com un diamant. I, de seguida, ferint-se i ferint'. Ser sacerdot la manera en la qual viure l'Absolut”.

A Calenzano

L'endemà mateix d'haver arribat a san Donato de Calenzano (1947), sense ni tan sols haver-se instal·lat, donà un tomb pel poble, visità 13 malats, els escoltà en les seves xacres i els donà el sagrament del Perdó. En tot moment anà a la recerca dels apartats, dels més necessitats, es posà al costat dels més dèbils, compartint i fent pròpies les seves reivindicacions, s'oposà arduosament a l'explotació dels joves en el treball. Sense quasi adonar-se, s'allunyava dels mètodes pastorals tradicionals basats, llavors, en l'entreteniment dels infants i joves, en el poder de les influències i el distanciament jeràrquic. Aquesta acció pastoral trencadora despertà recels.

A la mort del rector, que l'havia comprès i protegit, fins a set preveres s'ofereixen per a ser nomenats Priore d'aquesta parròquia important i propera a la capital. Fins en dues cartes

escrites a la seva mare, amb gran lucidesa i serenor, preveu que serà arraconat a una petita i distant parròquia de muntanya.

A Barbiana

El seu estil pastoral tan compromès amb una clara preferència pels pobres del món de pagès, s'accentuà a san Andrea de Barbiana (1954-1967). Allí completa i edita el llibre “Esperienze Pastorali” (1958; editat en castellà a la BAC) Va aparèixer amb nihil obstat del seu arquebisbe Elia Dalla Costa i d'un llarg prefaci de l'arquebisbe de Camerino, Giuseppe D'Avack. Això no impedí que el Sant Ofici manés la retirada de la seva venda, com a llibre “inoportú”.

Fins a la mort, l'escola serà la seva acció pastoral prioritària, constatant que la manca de cultura era un obstacle a l'evangelització i també al redreçament social i civil del poble. Recollim uns cabdals criteris de Milani: la presència de la pedagogia en el programa de formació pastoral, la inclinació amb preferència evangèlica pels pobres que li cal a l'Església i a totes les comunitats, i l'estreta relació entre l'acció pastoral i el món de l'educació.

Petició al seu arquebisbe

L'octubre de 1964, conjuntament amb don Bruno Borghi, van difondre a tots els preveres de la diòcesi, una carta pública lamentant i demanant explicacions per la destitució de Mons. Bonanni, com a rector del Seminari Major de Florència. Entre altres coses escriuen: “El Seminari ens afecta a tots, no és un afer privat del Bisbe. I no només de nosaltres sacerdots, és també un fet de tot el poble cristià que es urgint a contribuir al manteniment dels seminaristes, que en el futur haurà d'acceptar-los com a pares i mestres, que portarà, en conseqüència, un millor o pitjor sistema educatiu en el Seminari” (...) El que proposem és només crear un forma de diàleg entre nosaltres i ell (l'arquebisbe), una manera de parlar amb ell, un nou estil de relació. No és amb telegrams de felicitació ni amb el regal d'una creu pectoral ni amb genuflexions que es mostra l'estimació pel Bisbe, sinó sobretot amb sinceritat respectuosa i amb el refús de xafarderies de sagristia”.

La carta de resposta del Cardenal Ermenegildo Florit va ser dura, obviant la petició de diàleg amb reflexions aparentment serenes i espirituals que no anaven al cas. Fins gosa escriure que facilitarà als dos preveres signants “les lletres d'excardinació, en el cas de que vulguin escollir una altra Diòcesi que correspongui millor a les seves exigències”. (!)

Denúncia als capellans militars

El febrer de 1965 don Lorenzo va escriure una carta oberta a un grup de capellans militars de la Toscana que en un comunicat havien definit l'objecció de consciència contra el servei militar obligatori com a “estranya al manament cristià de l'amor, com a expressió de covardia”. La carta va ser posada sota sospita i Milani va ser portat a judici per

apologia del delict. El judici es va celebrar a Roma. Per la seva malaltia greu, molt avançada, no hi fou present. Però envià una llarga carta als jutges que fou llegida pel seu advocat. Acaba amb aquesta sentència: “Si no podem salvar la humanitat (de la guerra) al menys ens salvarem l'ànima”. La sentència en primera instància fou absolutòria, però, per posterior recurs d'apel·lació, fou condemnat el 28 d'octubre de 1967. No hi van ser a temps, Lorenzo Milani moria el 26 de juny de 1967, als 44 anys.

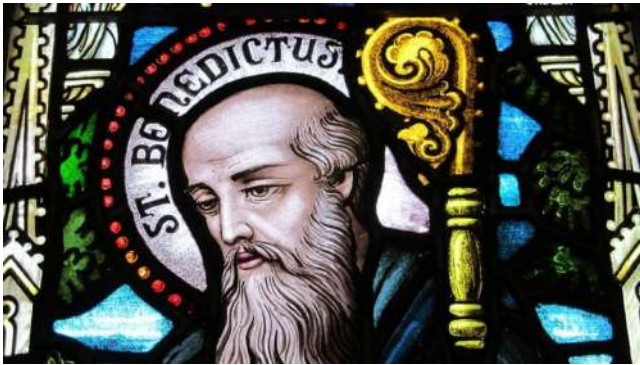
Per fi fou reconegut

En el vídeo-missatge del Papa Francesc en la presentació de l'obra completa de don Lorenzo Milani en la Fira italiana del Llibre (19-23 d'abril de 2017) diu, clicant-lo: “No em rebel·laré mai a l'Església, perquè tinc necessitat, varies vegades cada setmana, del perdó dels meus pecats, i no sabia a on buscar-lo quan hagués deixat l'Església”. (...) “Com a educador i mestre, va recórrer rutes originals, a vegades massa avançades i, per tant, difícils d'entendre i d'acceptar immediatament. (...) No és estrany que això vagi crear alguna fricció i algunes guspies, així com alguna incomprensió amb les estructures eclesiàstiques i civils, per la seva proposta educativa, pel seu amor als pobres i per la defensa de l'objecció de consciència. (...) La seva inquietud no era fruit de la rebel·lió, sinó de l'amor i la tendresa pels seus fills, que eren el seu ramat, pel qual sofria i lluitava per a donar-li la dignitat que a vegades se li negava”.

La darrera part del discurs commemoratiu del Papa Francesc davant la seva tomba (20 de juny de 2017), fineix amb aquestes paraules: “Abans de concloure, no puc silenciar que el gest que avui he complert vol ser una resposta a la petició expressada, varies vegades, per don Lorenzo al seu bisbe, és a dir, que sigui reconegut i comprès en la seva fidelitat a l'Evangelí i en la rectitud de la seva acció pastoral. (...) Avui ho fa el bisbe de Roma. (...) L'Església reconeix en aquesta vida una manera exemplar de servir a l'Evangelí, als pobres i a la mateixa Església.”

Recomanació

El segon volum de “Tutti le opere”, editat el 2017 a Mondadori, conté el tresor de les 1.109 cartes que va escriure. De les quals, una selecció de 100 s'han recollit en el llibre “No hemos odiado a los pobres” de José Luis Corzo, d'Editorial Popular. En la darrera carta escrita (10 d'abril de 1967) llegim: “Intento llegar en los hechos a las indicaciones de Dios sobre cómo he de vivir”.

Un bisbe ens parla

Homilia en la festa de Sant Benet

+MANUEL NIN

*Exarca Apostòlic
Bisbe titular de Carcàbia*

Beneit sigui el nostre Déu, ara i sempre i pels segles dels segles. Amén.

Estimats germans monjos, pelegrins de Montserrat, germans en Crist. La celebració de la solemnitat de sant Benet, pare de monjos i des del 1964 -ara fa seixanta anys- pel voler del papa sant Pau VI també patró d'Europa, ens aplega en aquest nostre monestir de Montserrat per celebrar l'eucaristia. Volem donar gràcies al Senyor per l'exemple lluminós d'aquest sant, viscut entre els segles V i VI a Itàlia, nascut a Norcia, viscut uns anys a Subiaco i mort a Montecassino, tres llocs on avui, gràcies a Déu, continua havent-hi una presència de monjos, de comunitats d'homes que viuen llur vida monàstica, una vida fonamentada en la comunió -de béns i d'esperit-, en la fraternitat -fidel i quotidiana-, en la pregària -personal i comunitària.

I avui aquesta celebració eucarística, com veieu, la presideix un bisbe oriental catòlic de tradició bizantina, un bisbe que és fill d'aquest monestir, i actualment serveix en el ministeri episcopal una mica lluny, a Grècia i concretament a Atenes, sempre però un país a l'altra banda del mateix Mediterrani, les úniques onades del qual acaronen les nostres terres. Soc bisbe en la tradició eclesial i litúrgica bizantina, una tradició que també celebra sant Benet dins del propi calendari, i ho fem el dia 14 de març, una data molt propera a la del 21 de març en què tradicionalment el celebra també la litúrgia llatina. I a la nostra tradició bizantina, sant Benet l'anomenem en grec: Ο Άγιος Βενέδικτος, ο κοινοβιάρχης, "sant Benet el cenobiarca", el cap dels cenobites, podríem dir el primer, l'origen d'aquells que viuen en comunitat, que viuen posant en comú, compartint tres aspectes fonamentals de llur vida -i en aquests aspectes voldria entretenir-me un moment ara comentant les lectures: els monjos són homes que comparteixen allò que tenen, allò que són i allò que viuen.

Les lectures de la Paraula de Déu que hem escoltat i acollit ens situen, en el cor d'allò que sant Benet ens dóna i ens ensenya a través de la seva Regla. D'alguna manera la Paraula de Déu d'aquesta celebració dibuixa, sosté, dóna suport ja a allò que serà, que és, la vida del monjo: la disposició i l'obertura del cor, la docilitat a escoltar i acollir la Paraula de

Déu. Els monjos són homes que viuen en comunitat, compartint allò que tenen, allò que són i allò que viuen. I em podeu preguntar: Què tenen els monjos? Què són els monjos? Què viuen els monjos? Us proposo de respondre breument a aquestes tres preguntes a partir del que hem escoltat en les lectures d'aquesta celebració.

Què tenen els monjos? *“Fill meu, (hem sentit a la primera lectura) fes cas del que et dic, fica't al cap els meus preceptes: para l'orella a la saviesa, obre el cor al seny; fes venir la intel·ligència..., recerca-les com un tresor. Llavors sabràs venerar el Senyor, arribaràs a conèixer el que Déu vol, perquè només el Senyor dona saviesa, d'ell brollen seny i enteniment”*. Què tenen els monjos? Tenen orelles ben atentes per escoltar la Paraula, i una boca per fer ressonar la Paraula escoltada. Els monjos tenen la força de la pregària, que fa ressonar i reviuire la Paraula escoltada. Què tenen els monjos? Els monjos tenen el Salteri, que se'ls dona simbòlicament al moment de la professió solemne. El Salteri / els salms, és / són llur propietat, llur heretat que els monjos es transmeten gelosament, aquest llibre, el recull d'aquestes antigues pregàries jueves que -no ho oblidem mai!- el Crist i la tradició cristiana n'han fet i en fan pregàries cristianes, i que els monjos continuen / continuem tossudament a pregar cada dia. I per què? Perquè *“Ell reserva l'èxit als homes íntegres: protegeix els qui viuen honradament, vetlla els camins dels justos, guarda els passos dels fidels”*, ens deia encara la lectura del llibre dels Proverbis. Perquè els monjos, amb aquest únic tresor que tenen entre mans cada dia, el salteri -el David com l'anomena la tradició oriental siríaca-, el Crist em permeto d'anomenar-lo jo-, se saben protegits, vetllats, acompanyats per Aquell mateix a qui adrecen quotidianament llur pregària. Què tenen els monjos?: la força de la pregària, la repetició santament tossuda d'aquests textos antics i sempre vius, que ens configuren al Crist Senyor, que ens revesteixen del Crist Senyor que fins al moment de la seva creu en féu la seva mateixa pregària. Què tenen els monjos? El Salteri, el David, el Crist. Tresor que cal custodiar gelosament, perquè tot ell és també sagrament de la Paraula que continua encarnant-se cada dia per mitjà de la nostra veu, en la nostra pregària i en la nostra vida.

Què són els monjos? Són homes que han fet seves les paraules de sant Pau a la segona lectura: *“Així, doncs, com a escollits de Déu, sants i estimats, revestiu-vos de sentiments de compassió entranyable, de bondat, d'humilitat, de dolcesa, de paciència; suporteu-vos els uns als altres, i si algú tingués res contra un altre, perdoneu-vos-ho. El Senyor us ha perdonat: perdoneu també vosaltres”*. Són els monjos aquells homes que en un món com el nostre en el qual parlar i anunciar que el Fill i Verb de Déu s'ha encarnat, s'ha fet un de nosaltres, és quelcom no gens fàcil, ells se saben revestits del Crist -cada cristià és revestit del Crist al moment del seu baptisme-, però això els monjos ho viuen, ho vivim, ho hauríem de viure, d'una manera radical: *“el Senyor us ha perdonat, perdoneu també vosaltres”*. La capacitat de perdó, que en el nostre món esdevé cada vegada més la pedra angular i potser la pedra d'ensopec en l'anunci de l'Evangeli: perdó envers un mateix, envers els germans, envers els més allunyats, envers els enemics. Què són els monjos? Els monjos, els monestirs, la mateixa Església no han / no hem de ser mai merament una simple ONG benèfica -ai!, si només fóssim això!-, sinó que els monjos -i els monestirs on

viuen- són aquelles persones, aquells llocs on el Crist continua encarnant-se cada dia, fent-se present en els sacraments, en els germans, en la compassió, en la humilitat, en la dolcesa, en la paciència, -i podeu afegir-hi: en l'acolliment, en l'escoltar...- fins a aquell: *“El Senyor us ha perdonat: perdoneu també vosaltres”*, que ens fa realment cristians. Recordeu l'himne del Dijous Sant a la vostra tradició llatina: *“Ubi caritas est vera, ibi Deus est... On la caritat és veritable, Déu hi és...”*. I qui la fa veritable, veritat podríem dir aquesta caritat? El Crist en la seva encarnació. Què són els monjos? Són homes revestits del Crist, que l'anuncien encarnat, patit, mort i ressuscitat, i que són capaços també d'anunciar el perdò fins a setanta vegades set, capaços d'anunciar l'Evangelí.

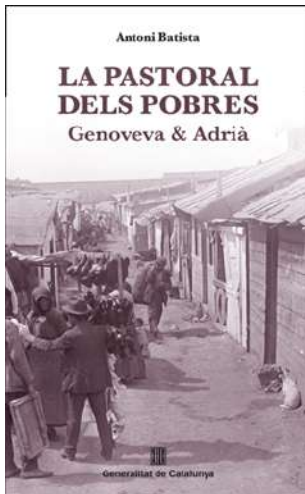
Què viuen els monjos? La tercera pregunta ens la respon el fragment de l'evangelí que ens ha estat anunciat. Podríem dir que Pere a l'evangelí d'avui es fa veu de tants i tants monjos que al llarg de la vida, amb una gran confiança i llibertat que ens vénen del saber-nos revestits del Crist, configurats amb el Crist i estimats i perdonats pel Crist Senyor, i del tenir entre mans només el Salteri, és a dir només la força de la pregària, s'han preguntat / ens hem preguntat amb Pere: *“...Mira, nosaltres ho hem deixat tot i t'hem seguit. Què rebrem, doncs? (Pere es fa portaveu dels apòstols, dels monjos, de cada cristià envers el Senyor que el crida i li demana, ens crida i ens demana de viure l'evangelí). Jesús els digué: En veritat us ho dic: ...quan neixi el món nou i el Fill de l'home s'assegui en el seu tron gloriós, també vosaltres, els qui m'heu seguit, us asseureu en dotze trons per jutjar les dotze tribus d'Israel. I tothom qui pel meu nom hagi deixat cases, germans, germanes, pare, mare, fills o camps, en rebrà cent vegades més i posseirà la vida eterna”*. La resposta del Senyor és una promesa que ens demana, ens exigeix, de viure el que som, el que tenim i el que vivim, en la fe i l'esperança. Viure i anunciar l'evangelí. La vida del monjo és sempre, -més enllà de les pròpies febleses que confessem amb penediment i amb confiança-, és una vida teològica, que parla i anuncia l'amor etern del Senyor que s'ha encarnat i s'ha fet un de nosaltres, que ha caminat i camina amb nosaltres. Més enllà si en un monestir els monjos com a treball comunitari fan formatge, pinten ceràmica, editen llibres o seuen hores i hores acollint, escoltant i perdonant tantes i tantes persones que vénen al monestir per sentir-se escoltats i perdonats fins a setanta vegades set. Homes que viuen l'evangelí del Crist.

Estimats germans, en aquesta solemnitat d'avui permeteu-me d'allargar algun minut més la meva homília, i ho faig especialment en el moment actual difícil que està vivint el nostre món i sobretot la nostra Europa envellida i ferida, per fer memòria d'un fet que es va esdevenir exactament fa seixanta anys. El papa sant Pau VI el 24 d'octubre del 1964 va voler consagrar amb les seves pròpies mans episcopals com a bisbe de Roma la nova basílica del monestir de Montecassino, cenobi totalment destruït per la follia d'uns bombardaments i d'una guerra que, com totes les guerres, crearen i creen destrucció i sofriment. Aquell mateix dia de la consagració de la basílica de Montecassino -a la qual van participar també entre molts d'altres alguns germans de la nostra comunitat: el cardenal Albareda, l'abat General Celestí Gusi, l'abat del nostre monestir el pare Gabriel Maria Brasó-, el papa va publicar una carta apostòlica que porta com a títol *Pacis Nuntius*

-missatger, anunciador de pau. Un text que us recomano de rellegir, i en el qual trobem aquella frase que ha esdevingut cèlebre: “*Sant Benet i els seus fills van portar el progrés cristià amb la creu, el llibre i l’arada...*”. Celebrem avui la memòria d’aquest missatger de pau, d’aquest sant, d’aquest home que va voler -i volen encara avui els que ens diem fills seus-, anunciar la pau, anunciar i viure l’evangeli del Crist.

Que el Senyor ens concedeixi encara avui de continuar a portar el progrés cristià, la vida cristiana: amb la creu, amb l’anunci de l’encarnació del Crist i del seu evangeli -amb allò que són els monjos. Amb el llibre, amb el Salteri, amb el Crist a les nostres mans i la força de la pregària -amb allò que tenen els monjos. Amb l’arada, amb el treball i la fidelitat quotidiana a la solitud i a la comunió amb el Senyor i amb els germans, amb tots el homes -amb allò que viuen els monjos.

Demaneu-ho al Senyor per a cadascun de nosaltres, i ho demaneu també per a aquest nostre monestir de Montserrat, per tal que el Senyor, per intercessió de Santa Maria i de tots els Sants, concedeixi a aquest Lloc Sant altres mil anys de vida, tot essent fidels -els monjos, els escolans, els pelegrins...- a aquell “*Ora, lege, labora..., rege te ipsum in comunitate., in Ecclesia*”. Que sigui per a tots un do del Crist Senyor, que regna amb el Pare i l’Esperit Sant, pels segles dels segles. Amén.

Hem vist, hem llegit

La Pastoral dels pobres

NORBERT MIRACLE

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de la parròquia del Vendrell*

L'Antoni Batista Viladrich és un dels periodistes més fascinants dels qui avui escriuen a la premsa de casa nostra. Docent a diverses universitats i tertulià a programes d'alt nivell. És especialista en periodisme en situacions de conflicte i ben bé es pot considerar com el millor coneixedor viu del conflicte basc i de la banda terrorista ETA. A més, la música també ha estat un dels objectes de periodisme i ell mateix és un bon organista. Durant molts anys vaig tenir el plaer d'escoltar-lo cada diumenge acompanyant els cants a l'orgue barroc de Torredembarra, i confio en poder-lo tornar a escoltar aviat a l'orgue del Vendrell. Actualment és el «defensor del lector» del diari ARA.

La Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya li va encarregar un treball sobre dos icònics religiosos catalans que al segle XX i començament del XXI van treballar de manera intensa i global amb la gent més pobre dels barris de les grans ciutats catalanes, particularment de Barcelona. Sor Genoveva Masip, filla de la Caritat; i Adrià Trescents, germà de la Salle.

El llibre l'ha titulat «La pastoral dels pobres. Genoveva & Adrià».

El seu estil és peculiar. No fa una vida diacrònica d'aquests dos personatges, sinó que va entrellaçant com si fos un teixidor de catifes o un joier que prepara un antependi d'altar, la vida de Genoveva i Adrià i la situació de la Barcelona més vulnerable de la postguerra on van sorgint els noms dels protagonistes "els pobres", i els indrets des de la Model a la Barceloneta, des del Barri Xino fins a Montjuïc.

I tot acompanyat per les citacions de la filmografia, de la novel·la i com una banda sonora que recorre el llibre de dalt a baix, la música, que l'Antoni Batista qualifica d'una «obra simfònicocoral tan monumental com fos possible».

El llibre es llegeix amb ritme i no hi ha cap frase que hi aparegui perquè sí. Totes són necessàries. Tot llegint-lo, els més grans recordaran com eren les ciutats als anys 50 i 60, i els més joves els farà molt de bé conèixer la història de casa nostra i, en particular, la immensa tasca assistencial i educativa i per això evangelitzadora, que molts religiosos, religioses i preveres van portar a terme.

També es bo conèixer-ho perquè estem massa acostumats a escoltar notícies tòxiques sobre l'Església d'aquells anys. No penso que és per casualitat que la televisió pugui dedicar costosos reportatges i programes que presenten aspectes deplorables d'alguns membres de l'Església, però ignorin el treball del que va ser una veritable «pastoral dels pobres» a la Catalunya urbana de la segona meitat del segle XX.

L'Antoni Batista incorpora textos periodístics de grans articulistes d'aquells anys, Josep Maria Espinàs, Domingo Marchena, Eugenio Madueño, quan la premsa era un poc més arriscada en la denúncia social...

El darrer capítol del llibre és una «juguesca» de l'Antoni Batista que se situa l'any 2052, quan es produeix la canonització de tots dos personatges. El suposat postulador acaba el seu discurs amb la breu i preciosa frase de Sant Joan de la Creu: «Al capvespre de la vida t'examinaran en l'amor».